

Šiaulių Šv. apaštalo Petro ir Pauliaus katedroje vyko šventinis renginys „Baltijos tautų vienybei“, skirtas Baltijos kelio dienai paminėti.

Baltijos keliui skirtame renginyje koncertavo baritonas Giedrius Prunskus ir instrumentinis trio.

Baltijos kelio istoriją priminė Šiaulių „Aušros“ muziejaus muziejininkas, istorikas Antanas Jankūnas.

Koncertu paminėtas Baltijos kelio 35-metis

Rugpjūčio 23-iosios vakarą, po šv. Mišių aukos Šiaulių Šv. apaštalo Petro ir Pauliaus katedroje, vyko šventinis renginys „Baltijos tautų vienybei“, skirtas Baltijos kelio dienai paminėti.

Koncertavo baritonas Giedrius Prunskus ir instrumentinis trio: Lina Krėpštaitė (fortepijonas), Aušra Lukoševičiūtė (fleita), Aeta Krištaponienė (violončelė).

Baltijos kelio istoriją priminė Šiaulių

„Aušros“ muziejaus muziejininkas, istorikas Antanas Jankūnas.

Visą dieną Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos Vaikų abonemente vyko akcija vaikams „Baltijos kelias – tai mes“ bei edukacinis-kūrybinis užsiėmimas „Draugystės apyrankė“.

Baltijos keliui skirti renginiai prasidėjo jau anksčiau. Rugpjūčio 22 dieną Šiaulių miesto savivaldybės viešosios bibliotekos

Bibliografijos-informacijos skyriuje vyko susitikimas „Baltijos kelią prisimenant“ su Sąjūdžio Šiaulių skyriaus metraštininku Algirdu Kulikausku. Šiaulių miesto savivaldybės viešosios bibliotekos „Spindulio“ filialas organizavo edukacinį užsiėmimą „Rankomis susikabinę“.

Iki rugpjūčio 31 dienos Šiaulių miesto savivaldybės viešosios bibliotekos Skaitytojų aptarnavimo skyriuje veikia literatū-

rinė paroda „Rankomis už laisvę: Baltijos kelio akimirkos“, Vaikų literatūros skyriuje iki rugpjūčio 30 dienos eksponuojama literatūros paroda „Tauta surado savo kelią“, Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos abonemente iki rugpjūčio 26 dienos galima aplankyti spaudinių parodą „Baltijos kelias – laisvės kelias“.

„Šiaulių krašto“ inf.

Lietuvoje – šliužų invazija. Kaip naikinti?

Atkelta iš 1 psl.

Edita AKSOMAITIENĖ
edita@skrastas.lt

Šliužams patinka kopūsto giminaičiai

Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos Botanikos sodas ne išimtis – čia invazinių šliužų, nors kol kas ir ne kolonijomis, vis dėlto aptinkama.

Botanikos sodo vadovas doc. dr. Martynas Kazlauskas sako, jog sode kenkėjai pasirodė ne taip seniai. Ir sodo darbuotojai nelaukė, kol šliužai ims daugintis, pastebėjus iškart ėmė rinkti ir naikinti. Tikėtina, kad šios pastangos pasitarnavo tam, kad Botanikos sode, kuriame platus augalų, pavėsio ir drėgmės „asortimentas“, įsikūrę šliužai nepradėjo nevaldomai daugintis.

Anot M. Kazlauskas, invaziniai šliužai – dideli gyviai, galintys sodo augalams padaryti daug žalos. Tiesa, sako, graužia jie ne viską iš eilės, o tik skoniu patinkančią augmeniją – pastebėta, kad labiausiai mėgsta bastutinių šeimos augalus (kopūstalapius ir kopūsto giminaičius).

Apsidrausdamas, kad situacija netaptų nevaldoma, Botanikos sodas invaziniams šliužams „patiekia“ ir preparatų, skirtų moliuskams (šliužams ir sraigėms) naikinti.

Vis dėlto jeigu invazinių šliužų, pavyzdžiui, sodo sklype, nėra daug, mokslininkas pataria imtis paprastesnio naikinimo būdo – juos surenkant ir neutralizuojant druska ar druskos tirpalu.

„Bet kokiu atveju invazinių šliužų problema gali būti išspręsta tik naikinant juos bendruomeniškai. Jei naikins vienas sodininkas, o kitas – ne, šių kenkėjų atsikratyti neįmanoma“, – akcentuoja Botanikos sodo vadovas.

Neestų net barsukas

Žinomo gamtininko Selemo Paltanavičiaus žodžiais, vien išgirdus, kad augalas ar gyvis yra invazinis, jau reikėtų dėti šauk-

tuką, nes aišku, kad svetimžemė rūšis parodo ekologiškai agresyvią būdą.

„Tai nereiškia, kad šis gyvūnas kaip nors agresyvus, ne. Tai reiškia, kad jis gali prisitaikyti prie bet kokių sąlygų ir tapti mirtinu konkurentu vietiniams. Pavyzdžiui, invazinis šliužas gali pradėti kenkti mūsų šliužams ir sraigėms, kuriems dėl šios invazijos gali kilti problemų dėl maisto“, – sako žinovas.

Be to, jo žodžiais, kol kas nėra aišku, kokie invazinių ir mūsų moliuskų tarpusavio santykiai. Nors teigiama, kad invaziniai yra augalaėdžiai, graužiantys augalines kilmės liekanas, dekoratyvinius augalus, daržoves, uogas, pasėlius, vis dėlto neaišku, ar savo maistui jie nenaudoja kitų moliuskų kiaušinėlių ir t. t.

„Sakykime, jei būna kur nors sutraiškytas invazinis šliužas, tai keletas tos pačios rūšies šliužų be skrupulų graužia savo giminaitį, tuo parodydami, kad gyvūninis maistas jiems taip pat tinka ir patinka“, – teigia S. Paltanavičius.

Žino, jog invazinės rūšys kuriame nors regione neatsiranda pačios. Pašnekovas prisimena, kad keliaudamas su Nacionaline ekspedicija po Europą matęs ištisas invazinių šliužų kolonijas. Labiausiai įstrigęs vaizdas – kalnuotame Šveicarijos regione, kur aukštai, ant akmeninio pastato sienų, ant mūrinių tvorų buvo tūkstančių rūkstančiai šliužų. Pasiteiravus, kodėl nieko nedaro, pastatų savininkas atsakė jau pavargęs ką nors daryti.

„Ir iš tiesų, kol šliužų lokalizacija neišplitusi – tik viename kieme arba vienoje sodyboje, arba sodo sklype, tol situacija dar valdoma. Tačiau, kai invazinis šliužas jau įkelia koją ir pas kaimynus, daryk, ką nori – tokiu atveju padaryti kažką galima tik bendromis pastangomis.“

Kita vertus, šie invaziniai moliuskai, pasak gamtininko, į Lietuvą neatvažiavo patys. Labiausiai tikėtina, kad prieš kokius 10–12 metų atvežti iš Europos su sodinukais, kurių vazonų substrate

buvo šliužų kiaušinėlių. Šį faktą esą liudija tai, kad pirmiausia jie išplito prie prekyviečių, kur augalai buvo iškraunami – vieni išsišliaužiojo aplinkui, o kita dalis žmonių buvo išvežta po Lietuvą su įsigytais augalais.

„Pradžioje gavome informacijos apie juos iš Vakarų Lietuvos gyventojų – Klaipėdos sodų, Priekulės. Tiesa, informacija apie šliužus Klaipėdos soduose tada nepasitvirtino – mūsų mokslininkai nuvykę į vietą pamatė, kad tai jokie ne invaziniai šliužai, o šiek tiek į juos panašūs lietuviški didieji šliužai iš Lietuvos raudonosios knygos.“

Nors didieji šliužai, esant palankioms sąlygoms, užauga dideli, tačiau jie, teigia S. Paltanavičius, nėra konkurentai oranžinės arba rusvos spalvos invaziniams šliužams – luzitaniniams arionams, kurie ne tik gerokai didesni, bet ir vislesni. Todėl konkuruoti su jais vietinėms rūšims labai sudėtinga.

„Kodėl invaziniai šliužai taip sėkmingai plinta? Ogi todėl, kad gamtoje jie neturi jokių priešų, jų niekas nevalo: nei paukščiai, nei ežiai, nei kokie nors kiti gyvūnai. Ar bandėte kada nors tokį šliužą paimti? Paskui reikia mažiausiai penkių minučių nuplauti nuo rankų lipnų apsauginį sluoksnį, saugantį šliužą nuo išdžiūvimo. Greičiausiai dėl to lipnumo jo niekas ir neliečia. O dar neaišku, koks skonis! Ar kokiam barsukui jis valgomas?“

Tik cheminėmis priemonėmis

Taigi, ką su invaziniu šliužu daryti? S. Paltanavičius sako, kad nenaikinant ateityje, gal net po kokio dešimtmečio, liūdnas galas laukia vietinių rūšių.

„Pirmiausia patariu sode, kuriame pastebėjote invazinių šliužų, susitvarkyti savo augalus – negali būti jokių nukritusių lapų ar šakų ant žemės, kad šliužas nerastų drėgno pavėsio, kuriame galėtų gyvuoti. Sklype negali būti supuvusių lentų, komposto ir šiaip vietų, kuriose užsilaiko drėgmė.“

Nukelta į 5 psl.

Invazinis luzitaninis arionas naikina viską pakeliui.